

DIRVA

Nr. 19

Vasario-February 15, 1960

Cleveland, Ohio

Esame žudomos tautos šauksmas

Mes, Nemuno šalies vaikai, savo Tėvynėj likę, pažeminimą ir svetimą priepaundą nešantieji, tremties ir kančios kruvinas kalvarijas einantieji Sibiro miškuose ir tundrose, laisvės kraštus pasiekę ir namų židinio neužmiršę, šią didžią mūsų tautos ir valstybės dieną švęsdami, šaukiame laisvės!

Laisvės mūsų pavergtam broliui ir seseriai tėvų žemėje, laisvės ištremtiems į vergų darbus, laisvės mūsų tautos žmonių kūrybai, laisvės savo bažnyčiose maldas kalbėti ir giesmes giedoti, laisvės mylėti savo tautos praeitį, laisvės ateitim rūpintis ir nepriklausomai tvarkytis!

Jūs, kurie esate didžiųjų eilėse, kurie savo karine galia drebinat žemę ir erdves, kurie einat į laukinius kraštus ir jiems duodat nepriklausomybę, jūs užmirštate tautas, šimtmečiais laisvę turėjusias ir jos niekad neišsižadėjusias. Jūs atsigrižkite atgal į Europos didžiąsias kryžkeles ir išgirskite pavergtųjų balsą!

Mes esam kankinių ir žudomos tautos šauksmas, kuris nuolat kartosis ir neduos pasaulio sąžinei užmigti. Mes tiesiame rankas į laisvės kelią ir prašome jūsų talkos. Ateikite ir mums padėkite!

Būrys jaunų mergaičių ir vyrų, gražiai pasipuošę tautiniais rūbais, Gedimino pilies papėdėje, Vilniuje. Kas išskaitys jų svajones, kas pramatys jų troškimus. Okupantas laužia į savąją pusę, o jie per kančias eidami nori išlikti lietuviais.

Kaune pradėjo daryti širdies operacijas

Vasario 1-2 dienomis Kaune, klinikinėj (buv. universiteto) ligoninėj, pirmą kartą Lietuvoje buvo padarytos penkios operacijos ligonims, turintiems iš prigimties defektyvią širdį. Nuo šiol tokios rūšies operacijos būsiančios daromos toje ligoninėje ir dažniau.

Širdies operacijoms Kaune buvo sistemingai rengiamasi, jau

nas Kauno Medicinos Instituto docentas chirurgas Jurgis Brėdikis anksčiau tą sritį studijavo su pasižymėjusiais profesoriais chirurgais Maskvoje, lankėsi chirurgų suvažiavime Vokietijoje, atrinko pirmosioms operacijoms pacientus ir atliko kitus pasirėngimus.

Pirmosioms operacijoms buvo atkviestas iš Maskvos krū-

tinės ląstos chirurgijos dėstytojas docentas Igoris Medvedevas. Jis ir darė pačią pirmąją Lietuvoje širdies operaciją, docentui J. Brėdikiui asistuojant. Apie visas kitas operacijas pranešama, kad jas darė chirurgai Igoris Medvedevas ir Jurgis Brėdikis. Visos penkios operacijos buvusios sėkmingos ir tai laikoma užtikrinimu, kad Kauno

Prancūzija sustiprino savo balsą būsimose tarptautinėse konferencijose, sėkmingai išbandydama savo gamybos atominę bombą ir tuo pačiu tapdama ketvirtuoju "atominio klubo" na-

riau. Bandymas buvo atliktas vasario 13 rytą Saharos dykumoje. Bomba buvusi truputį galingesnė, negu pirmoji amerikinė, II Pasaulinio karo metu numesta į Hirošimą.

Paryžiuje žinia apie pasisekusį bombos sprogdinimą buvo sutikta dideliu džiaugsmu, ir komentatoriai pastebi, kad Prancūzija dabar esanti geresnėje pozicijoje dalyvauti derybose dėl nusiginklavimo. Pastebima, kad De Gaulle nesijaučias sąstomas susitarimų, liečiančių atominių bandymų nutraukimą, kurie buvo padaryti, Prancūzijai dar neturint savos bombos.

Iš tikrųjų Kauno Medicinos Instituto (buv. Medicinos fakultetas) ir Lietuvos laikais pastatytos universiteto klinikos jau ir nuo seniau sovietinių medikų akyse turi didelį autoritetą, kadangi čia yra visa eilė vakarietiško rengimų, o bibliotekoje vakarietiško mokslinių veikalų, kurie Sovietijoje retenybė. Lietuviai medikai, senieji ir jaunieji, tuo pagrįstai didžiuojasi.

(LNA)

Prancūzija sustiprino savo balsą būsimose tarptautinėse konferencijose, sėkmingai išbandydama savo gamybos atominę bombą ir tuo pačiu tapdama ketvirtuoju "atominio klubo" na-

riau. Bandymas buvo atliktas vasario 13 rytą Saharos dykumoje. Bomba buvusi truputį galingesnė, negu pirmoji amerikinė, II Pasaulinio karo metu numesta į Hirošimą.

Paryžiuje žinia apie pasisekusį bombos sprogdinimą buvo sutikta dideliu džiaugsmu, ir komentatoriai pastebi, kad Prancūzija dabar esanti geresnėje pozicijoje dalyvauti derybose dėl nusiginklavimo. Pastebima, kad De Gaulle nesijaučias sąstomas susitarimų, liečiančių atominių bandymų nutraukimą, kurie buvo padaryti, Prancūzijai dar neturint savos bombos.

vieta esanti "stipriausia karinė jėga" pasaulyje. Prieš tai Indija ir Sovietija pasirašė dvi sutartis: viena sovietai pažada suteikti 380 mil. dol. ekonominę pagalbą Indijai, kitoje aptariamas kultūrinis mokslinis ir švietimo bendradarbiavimas tarp abiejų kraštų.

Rusų astronomai esą atradę naują planetą saulės orbitoje. Tai reikštų, kad saulės sistemoje yra 10 planetų. JAV astronomai pastebi, kad tokia planeta galinti egzistuoti, bet reikią gauti iš rusų daugiau žinių, kad būtų galima tai patikrinti.

VIRŠUJE: Kauno Medicinos Instituto (buv. Medicinos fakultetas) jau ir nuo seniau sovietinių medikų akyse turi didelį autoritetą, kadangi čia yra visa eilė vakarietiško rengimų, o bibliotekoje vakarietiško mokslinių veikalų.

KOEGZISTENCIJA: 'KLASIŲ KOVOS FORMA'

Ką sako patys komunistų teoretikai apie Vakarams peršamą "sugyvenimą".

"Klasišką" aptarimą, ką reiškia sovietinės koegzistencijos sąvoka, išdėstė pats Nikita Chruščiovas savo ataskaitiniame pranešime XX partijos kongresui 1956 metais:

"Lenininis principas - taiki koegzistencija su įvairių socialinių santvarkų valstybėmis - buvo ir lieka pagrindinė mūsų užsienio politikos linija... Mes manome, kad kraštai su įvairiomis socialinėmis sistemomis ne tik gali paprastai egzistuoti vienas šalia kito, bet ir siekti santykių pagerinimo, pasitikėjimo stiprinimo bei abipusio bendradarbiavimo.

... tačiau iš fakto, kad mes išsileidžiame į taikią koegzistenciją bei ūkines varžybas su kapitalizmu, jokių būdu nereikia daryti išvados, kad kova su buržuazine ideologija, su kapitalizmo likučiais, turi būti susilpninta. Ūkinėje srityje, pagal Iljičiovą, esą "galima, net reikalinga, atsižvelgti į priešingos pusės pažiūrą, kitaip jokios derybos bus protingu mastu neįmanomos". Ūkinių santykių srityje "tos ar kitos nuolaidos abipusiškumo pagrindu" esančios net "šis tas natūralaus".

Dvideidiška teorija

Šiame aptarime ryškiai pastebimas visas rusų koegzistencijos teorijos dvideidiškumas. Iš vienos pusės "draugiškas sugyvenimas su įvairių socialinių santvarkų valstybėmis", iš antros "tesimas ir aštrėjimas ideologinės kovos". Taigi, koegzistencija tampa pasaulinės revoliucijos ginklu.

Du sovietinių autorių straipsniai neseniai dar labiau tai patvirtino: partijos ideologijos organo "Komunisto" vedamasis ir sovietų ideologo Leonido Iljičiovo traktatas pasaulinio komunizmo organe "Taikos ir socializmo problemos".

"Koegzistencija iš esmės yra ne kas kita, kaip tęsimas kovos, tačiau taikiomis priemonėmis, ne kas kita, kaip klasių kovos forma." Ir klasių kova vykstanti ne tik atskiruose kraštuose, bet ir tarptautinėje plotmėje, tarp "socializmo lagerio ir kapitalizmo lagerio" - taip išsireiškė Iljičiovas, anksčiau buvęs Maskvos užs. reik. ministerijos kalbėtojas. Ji vykstanti politinėje, ūkinėje ir ideologinėje srityse, ir kovos forma yra skirtinga kiekvienoje tų sričių.

Politinėje srityje, pagal Iljičiovą, esą "galima, net reikalinga, atsižvelgti į priešingos pusės pažiūrą, kitaip jokios derybos bus protingu mastu neįmanomos". Ūkinių santykių srityje "tos ar kitos nuolaidos abipusiškumo pagrindu" esančios net "šis tas natūralaus".

Tačiau ideologinėje srityje "nebuvo taikos koegzistencijos tarp socializmo ir kapitalizmo ir negali būti". Todėl turinti būti vedama "atkakli principinė kova prieš kiekvieną buržuazinės ideologijos apraišką", susieta su

"negalėtingu ir konsekventišku visų rūšių ir porūšių priešišku ideologijų demaskavimu".

Vienašališka kova

"Nėra jokios taikos ideologijos koegzistencijos, apie kurią plepa kai kurie karštakošiai, ir jos negali būti, kaip nėra su taikoma šviesa su tamsa," dėsto Iljičiovas. Bandymas ideologijas suderinti esąs neįmanomas, - jo mintis praplečia "Komunisto" vedamųjų autorius. "Komuniste" įsakmiai atmetamas net "laikinės ideologinės paliaubos": "apie tai tegali galvoti tik žmonės, kurie nesupranta dabar pasaulyje vykstančio proceso esmės".

Taigi, sovietai reikalauja tęsti ideologinę kovą. Ir ją nori tęsti vienašališkai. Praktika parodė, kad vadinamus kultūrinius maimus sovietai nori apriboti tik šokių grupių, chorų ir sportininkų gastrolėmis. Jie, be abejo, bijosi, kad idėjų ir politinių sampratų apsisėdimas galėtų paskatinti Sovietijos piliečius pagalvoti - ne tik apie savąją sistemą, bet ir apie nesovietinio pasaulio apraiškas. Aiškiai tai pasako Iljičiovas pareiškdamas, kad idėjų apsisėdimas reikėtų bandymą "į socializmo kraštus išmugeliuoti iš kraipytus išmislus ir savo kultūros atmatas".

Kodėl Kremlius siekia koegzistencijos?

Nepaisant tų prieštaravimų, yra faktas, kad Sovietijai pastaraisiais metais įsakiama siekia taikus sugyvenimo su nesovietiniu pasauliu. Kodėl ji tai daro?

Neatrodo, kad į Maskvos koegzistencinę politiką reiktų žiūrėti kaip į trumpalaikį taktinį manevrą. Ir tam yra neabejotinai rimtų bei realių priežasčių. Iš jų čia paminėtos trys:

1. Koegzistencijos keliu siekiamos sukurti politinės sąlygos prekybai su Vakarais išplėsti.

Prekyba su Vakarų pramoninėmis valstybėmis Sovietijai dabar yra gyvybiškai svarbi. Sovietijos planavime visada pagrindinis dėmesys buvo kreipiamas į specifines sritis (sunkiąją pramonę, raketų vystymą ir t.t.). To pasėkoje nukentėjo kitos šakos ir atsirado pavojingų neproporcingumų ir spragų. Sovietinis ūkis neturi užkaišotos tik skubi importuoti iš Vakarų.

Priverstinė ūkinė Rytų bloko integracija iškelė ir kitą problemą. Sovietijai yra gyvybiškai svarbi ir kitų Rytų Europos valstybių ūkinė pažanga. Daugumas tų kraštų ūmonių - ypač Rytų Vokietijos, Lenkijos ir Vengrijos - yra sukurios, dar prieš komunistams juos okupuojant. Jos yra "Vakarų kilmės" ir tegali veikti, įvežant iš Vakarų mašinas ir atsargines dalis. Ir tai verčia Sovietiją ieškoti glaudesnių ūkinių ryšių su Vakarais.

2. Sovietija, kaip atrodo, yra priėjusi išvados, kad karas šių dienų techninėmis priemonėmis vestų į viso pasaulio - ir tuo pačiu Sovietijos - sunaikinimą.

Apie galimo karo pasėkas Sovietijoje 1954 ir 1955 metais būta didelių nuomonių skirtumų. Malenkovas 1954 kovo 12 šalto karo atmetimą motyvavo, kad tokia politika galinti nuvesti į globalinio masto konfliktą ir "Vakarų civilizacijos žlugimą", o jau už mėnesio turėjo tą pareiškimą patikslinti, kad atominis karas vestų tik į "kapitalinės sistemos žlugimą". Bet dabar Kremlius vėl kitaip apsisąlyvojo. Nuo 1957 metų Chruščiovas savo kalbose ir pareiškimuose pavojų daug rimčiau vertina ir savo koegzistencinės politikos centre stato sukludymą naujo karo, kuris sunaikintų ir Sovietiją.

3. Trečiasis sovietinės koegzistencinės politikos

Nepriskausmų metais Vasario 16-toji Lietuvoje būdavo iškilmingai švenčiama. Nuotraukoje Lietuvos kariai prie iliuminuoto Vytauto Didžiojo muziejaus, Kaune.

Žvalgybų kova

Inge apsisprendžia, bet susilaukia keršto

Vieną miglotą vakarą Anderssonas nuvyksta į Stockholmo priemiestį, kur jo vienoje mažoje smuklėje laukia Martynas Enbomas. Abu vyrai pasitiktina, ar niekas jų neseka, ir po to vyksta į sodininkystę.

Ten dega silpna šviesa. Jie dar kartą apsidairo ir pro aplūžusioje trobelėje įrengtą raštinę nueina į šiltadaržį. Ten, prie radijo siųstuvo, jau sėdi Liliana Ceder.

Informacijos apie Švedijos uostų įrengimus, apie požeminius benzino sandėlius, apie radaro sistemą ir Bodeno tvirtovę užšifruojamos ir perduodamos Maskvon. Belaukdamą pranešimo, kad žinios priimtos, Liliana išsileidžia į pokalbį su Anderssonu apie jo draugę Inge Berglund.

Jūsų mažoji draugė labai graži, - sako Liliana. - Aš truputį su ja kalbėjau. Ir, deja, netikiu, kad ji būtų tokia gudri, kaip graži...

- Kaip jūs galite tai kalbėti, drauge Ceder?
- Apie politinius dalykus, kaip atrodo, ji mažai supranta.
- Tai jai ir nereikalinga.

motyvas galbūt slypi giliai išsakinijusiam tikėjime, kad komunizmas vieną dieną užvaldys pasaulį ir be karo.

"Mes esame už taikią koegzistenciją, mes galime karą vesti be bombų ir esame įsitikinę, kad mūsų kova bus laimėta," pareiškė Chruščiovas 1957 vasarą. "Mes laimėsime". Ir amerikiečiui laikraštiniui James Reston Chruščiovas pareiškė 1957 m. spalio mėnesį: "Mes esame įsitikinę, kad pagal istorijos įstatymus draugiškos socializmo ir kapitalizmo varžybose laimėjimas bus socializmo pusėje, o kapitalizmas neišvengiamai dings iš istorijos scenos." Panašių Chruščiovo pareiškimų yra gana daug.

Tik pereinamajam laikotarpiui

Maskvos koegzistencinė politika nėra vien taktinis vingis. Sovietai tikisi iš jos laimėti (galutinėje pabaigoje pasaulinė revoliucija), ir labai realūs interesai ją skatina dabar. Koegzistencija turi būti toli siekianti politika. Todėl tą savoką galima rasti ne tik užsienio politikos pareiškimuose, bet ir svarbiausiose partijos dokumentuose bei, paskutiniuoju laiku, ideologiniuose vadovėliuose, kurie visada galioja ilgesnį laiką. Tiesa, tai nėra jokia garantija, bet vis dėlto pažymėtinas faktas.

Beje, pagal Maskvos sampratą, koegzistencinė politika turi galioti tik ilgesnį laiką, bet ne visiems laikams, t.y. neribotai. Iljičiovas tai labai aiškiai pasakė: "Koegzistencijos principas tol galios, kol šioje planetoje bus valstybių su skirtingomis sistemomis". Taigi, koegzistencinė politika planuojama tik pereinamajam periodui, po kurio komunizmas tikisi jau turėsiąs pasaulį savo rankose.

- Bet juk jūs ją atvedėte pas mus ir teigėte, kad ji norinti prisijungti prie mūsų.

- Norint pamatyti, jog mūsų reikalas yra tikras, nereikia jokių bažnytinių žvakių, - šypsosi Anderssonas.

- Ir jūs laikote Inge visiškai patikima?

- Dėl manęs ji šoktų į ugnį. Paniekinanti šypsena pasirodo Lilianos lūpose. Ji atsiskaito Enbomą:

- Vyrų yra kvaili. Arba akli. Arba kvaili ir akli drauge.

Ir vėl, atsiskaito Inge Berglund.

- Kiekvieną atvejų aš turiu jums perduoti nurodymą, kas nuo šiol Ingei neprasitartumėte jokio žodžio, liečiančio politiką arba jūsų misiją. Ir tai nėra tik šiaip sau pastaba, Anderssonai. Tai yra įsakymas.

Anderssonas yra įpratęs priminti įsakymus ir juos negalvodamas vykdyti. Tačiau šį kartą jam nepavyksta savęs įveikti. Inge yra didžioji jo gyvenimo meilė. Savo žmonos, kuri serga ir net nebegali būti restorano padavėja, jis jau seniai nebemyli. Jis myli Inge ir ją visiškai patitiki. Vieną kartą jis ją išsivežė į sovietinį rojų. Jis nebegali tylėti.

Iš sodininkystės jis nevažiavo namo. Jis nuvyksta tiesiog pas Inge. Ji jau miegojo. Mieguistomis akimis ji sutinka savo mylimąjį, kuris ją karštai apkabina.

Dviem valandom vėliau akvitas atpalaiduoja Anderssono liežuvi. Jis pasipasakoja Ingei ne tik apie savo sėkmingą kelionę į Baltijos jūrą, jis pasakoja jai ir apie slaptaį siųstuvą, sodininkystėje ir apie piktas Lilianos pastabas.

Inge išplečia akis.
- Ar ji tikrai toks svarbus asmuo? - klausia. - Aš ją laikau mažą sekretore.

- Gal tu tikrai esi kvaila, - juokiasi Anderssonas. - Jos kišenėje sėdi visi vyrai. Net Orlovas ir Anisimovas šoka pagal jos dūdelę. Anksčiau ji buvo sovietų pasiuntinybės patarėjo meilužė. Ir jos naujasis draugas Fritjofas Enbomas jai turi būti dėkingas už iškilimą.

- Aš myliu tave, Inge.
- Kaip tik tu ir netikiu, - atsako Inge.

- Kodėl ne?

Inge abiem rankom suima Anderssono galvą.

- Ernstai, - sako ji, - jei tu tikrai mane myli, mesk tą baisųjį amatą. Gal dar nėra per vėlu. Jie tave vieną dieną areštuos ir įkiš į kalėjimą. Tu gali ir čia padaryti karjerą. Aš visada būsiu prie tavęs.

Anderssonas atsipalaiduoja iš moters rankų.

- Niekada! - sušunka jis. - Aš niekad neišduosiu reikalo.

- Jeigu ir mane prarastum?

- Jeigu ir tave prarastum, - Jis primerkia akis. - O gal Liliana teisi, nepasitikėjama tavimi...

Penktą valandą ryto Anderssonas palieka blondinės gailėtingosios sesers kambarį. Švedų slaptosios tarnybos agentas, kurio telefono numerį ji seniai turėjo, dar prieš šeštą valandą pakeliamas iš miego. Pus-

valandžiu vėliau jis atsiranda Ingės kambaryje.

Inge pasako jam visa, ką žino. Ji jaučiasi Anderssono apgauta, nes jam politinis pamišimas svarbesnis už meilę. Ji jaučiasi atliekanti savo patriotinę pareigą. Ir jai pikta, kad raudonplaukė parodė tokią klaidą.

- Visos gaujos suareštavimas, - sako slaptosios tarnybos agentas, - yra tik dienų klausimas. Mes pagrįstai jų neareštavome anksčiau.

Jis atsistoja. Duryse atsiskaito: - Dar vienas klausimas, paa-nele Berglund. Gali būti, kad Anderssonas arba kuris kitas gaujos narys pasijus jūsų išduotą. Ar nenorite, kad mes pasirūpintume jūsų apsauga?

- Ne, ne... tikrai, tai nereikalinga, - pareiškia Inge.

Ji agentui papasakoja viską, ką žiūrint iš Švedijos saugumo taško, svarbu. Tik viena ji nutylėjo, nenorėdama pasirodyti naivia naujokei, ji nieko nepasakė apie savo pasikalbėjimą su Liliana TASSO korespondento salione. Ir to jai teks pasigailėti.

Tą vakarą Inge veltui laukia, kad Anderssonas, kaip buvo sutarta, ją pasitiks ties ligonine. Palaukusi 20 minučių, ji pasuka į namus. Perėjusi keletą pagrindinių gatvių, ji pasiekia ramią miesto dalį, kurioje gyvena.

Jau vienoje didesnių gatvių, kurioje žmonės grūdasi aplink krautuves, ji pastebi, kad yra sekama nepažįstamo automobilio. Kai tik ji nori pereiti į kitą gatvės pusę, atsiranda tamsiai pilkas Fiatas. Joks automobilis normaliai nevažiuoja taip lėtai, kaip pėsčiasis.

Inge jaučia, kad jos nervai įsitempia. Perdaug pergyvenimų pastarosiomis dienomis. Naktinis Ernsto vizitas, vėliau pokalbis su slaptosios tarnybos agentu, keistas klausimas, ar ji nenorinti policijos apsaugos.

Baimė sugniaužia Ingės širdį. Ji pradeda bėgti. Bet kokia kaina pasiekti savo kambarėlį!

Ji jo nebesiekia.

Už kelių namų nuo savo buto ji, kaip pamišusi, bėga skersai gatvės. Tą pačią akimirką iš kitos gatvės įsuka tamsiai pilkas Fiatas. Vietoj stabdęs mašiną, vairuotojas paspaudžia gazo pedalą.

Sekančią akimirką: riksmas, mašina parmuša gražiąją gailėtingąją seserį. Fiatas dar greičiau nuskuba tolyn.

Priebėga pora praeivių. Kažkas pašaukia policiją. Pro šalį važiuoja taksis pradeda persekioti bėgantį.

Ant akmeninio grindinio guli Inge Berglund.

(Bus daugiau)

APDAIRUMAS

- Na, aš jau eisiu, - sako ilgai užtrukęs svečias. - Galbūt nesutrukdžiau maloniosios ponios poilsiui.

- Ak, nesvarbu, - atsako šeiminkė. - Mes jau vistiek netrukus turėjome keltis.

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People

On Your National Holiday

STATE SENATOR

RAY T. MILLER Jr.

CANDIDATE FOR

County Commissioner

ON THE DEMOCRATIC PRIMARY

MAY 3, 1960

BEST WISHES

To All The Lithuanian People

On Your National Holiday

RE-ELECT

STEPHEN A. ZONA

STATE REPRESENTATIVE

ON THE DEMOCRATIC PRIMARY

MAY 3, 1960

BEST WISHES

To All The Lithuanian People

On Your National Holiday

JOHN KOVACH

STATE REPRESENTATIVE

Savanoriai padėjo savo galvas, partizanai susisprogdino, o kiek jūs dabar duosit'...

Išlaikykim Vasario 16-tos orumą

S. MEŠKELIS

Kai susirenkam į vasario 16-sios minėjimą, atrodytų, kad šią tautinę pareigą atliekam su noru, nes branginam tą istorinę dieną. Visi būna pakiliai, šventiškai nusiteikę, puošniai išsi-pustę. Akys nušvinta džiaugsmu, kai salės pasieniais traukia tautiškai apsitaigę jaunimo vorelės, kai paskutinę minutę pro sėdinčiųjų eiles scenos link praskuba iš toliau atvykęs solistas-visa tai žada tautinius šokius ir dainas. Vieni sunėša savo gabumus, talentus, kiti kitokias pastangas, kad tik tas parengimas būtų didingesnis ir iškilmingesnis. Visi telkiasi savanoriškai į salę, kur šia proga sukaupiama viso miesto lietuviybė, kur nors trumpai valandėlei atsteigiamas mažas tėvynės sklypelis, nes šiaip visus metus būnam išsimėtę svetimųjų tarpe. Visi sueina gera valia, bent trumpam suglaudžia savo išsikerojusius partinius ragus, norėdami savųjų tarpe tautiškai atsigaivinti ir atsinaujinti lietuviška dvasia, kur vyksta, anot Vaižganto, "širdžių sukritimas".

Vos pasibaigus prakalboms ir programai, kyla sujudimas: šali-mais sėdintieji vienas su kitu atsiveiklinėja, pradeda skirstytis. Motinos, pasistatę vaikus ant kėdžių, velka žiponiukais, nugarą nusisukusios nuo scenos. Bet štai

išbėga Bendruomenės apylinkės valdybos narys, turėdamas per-rėkti triukšmą, pradeda dėkoti: "Dėkui kunigui už invokaciją, dėkui kalbėtojams, dėkui didžiai gerbiavam prelegentui, dėkui dainininkams, nebojusiems var-gingo kelio, dėkui..."

Žmonės buvo besirengią į pal-tus po vieną ranką taip ir su-stingsta, nedrįsdami segiotis; o per kojų bruzdesį, lyg skėstan-čio paskutinės pagalbos šauksmą, vis dar girdi: "dėkui ir tiems, kurie bet kokiu būdu prisidėjo prie programos įvykdymo".

Tie, kurie nespėjo atsisototi, dar vis ploja. Bet rankų pliaukšė-jimai retėja, nes daugumas pub-likos jau būna prie durų. Ypač tuo metu nepatogiai pasijunta, jei dalyvauja, koks nors kitatau-tis. Iš pakilusios triukšmėlio ir vieno kito atsistojusio svetys pa-junta, kad jau ir jam laikas eiti į taką. Bet, kai nuo scenos vėl pasigirsta balsas, nežino, ką da-ryti: ar stovėti ar eiti - taip ir lieka uždėjęs ant kėdės atla-šos ranką. Gerai, kad kas nors, kas moka jo kalbą, susigriebęs,

prie svečio priėjęs, jį "iš-gelbsti".

Kai pradeda be galo dėkoti, atrodo, kad visi programoj pa-sirodžiusieji buvo papirkti: jie neatėjo dalyvauti tautiškumo pa-kilime, o kad būtų liaupsinami. Tiek įsivažiuoja su gyrimu, visų nuoplenai buvę tokie dideli, kad kokios ten kovos ties širvintais ir Giedraičiais atrodo vieni nie-kai prieš pasiaukojimą tų, kurie atskrido lėktuvu ar atvyko kitomis priemonėmis, atsiždė-dami savaitgalio poilsio. Kri-tusieji kautynių lauke niekad nesusilaukė tokios pagarbos nei įvertinimo.

Dėkojimui nebūna galo, nes reikia išvardinti ir tuos artas, kurios aptarnavo bufetą, virė dešrelės ir t.t. Taip sugadina-ma visa šventinė nuotaika ir nu-piginamas iškilmės didingumas. Gausūs ir perdėti dėkojimai at-vėsina klausytojui tos dienos įspūdžius, nes ne vienam gali ateiti į galvą, kad visi progra-mos atlikėjai atitempti į sceną tik nežmoniškais Bendruome-nės valdybos pastangomis, at-kviesiti nepaprastais prašymais.

Aš žinau, kad ką nors rengti, sudaryti kokia programą, ypač dabar, labai sunku. Į tokį dar-bą sunku pritraukti žmones. Bet paliaupsinimui reikia rasti kitą progą bei būdus, nes, kaip jis dabar dažnai kur reiškiamas, tik nublukina pačią 16-tos vasario prasmę. Paprastai užtektų išėjus pasakyti, kad "programa baigta, ačiū visiems, atsilankiusių atsi-prašome už nesklendimus". Tiek oficialiai užtektų padėkos už pa-galbą ką nors įnešusiems į tos dienos iškilmių pajvairinimą.

O jeigu jau yra tokių, kurie į sceną buvo išvesti už pakarpos arba kurie reikalauja ypatingo liaupsinimo, - tų pavardės gali-ma paminėti vietos Liet. radijo valandėlėje, paskelbiant laikraš-ty, specialiai jiems parašant laišką; arba čia pat, už uždangos pirmininkas (juk jis atstovauja visuomenei) paspaudžia ranką. O šiaip menininkams publika at-sidėkoja, savo vertinimą reikš-dama plojimu, tuoj po jų pasiro-dymo.

Dar kita blogybė, kuri visuomet pasitaiko ir erzinaučiai veikia susirinkusius - tai atsivedimas mažų, nedrausmingų vaikų, pa-leidžiant juos be globos tranky-tis ir triukšmauti plote tarp pir-mųjų eilių ir scenos, visais ta-kais ir pasieniais. Be to, vos tik spėja vaikus atsivesti, jau po minutės kitos visi turi rankose po coca-colos butelį su įstaty-tais šiaudagaliais. O paskui, kai motinos pasišaukia vaikus pasi-sodinti ant kelių, bonkos būna jau tuščios. Jas pastato ant grin-dų, kur, pavirtusios, jos paskui račiojasi po kėdėmis per visą programą, tuo būdu padidindamos ir šiaip sunkiai išvengiama triukšmą.

Atrodo, lyg vaikai būtų tyčia namie prišeriami nemirkytomis silkėmis be duonos, kad, vos tik atėję į salę, tuoj trokšta gerti. Geriausia vaikus pašerti ir pa-girdyti namie. O jei kuris už-simanyš gerti iš kaprizo ar kitus pamatęs tai darant, tai reiktų sudrausti. Otokio amžiaus vaikus dar galima sudrausti arba ne-klaūžadas palikti namie. Labai pageidautina, kad gerbiameji tė-veliai atsivestų savo paauglius-kaip tik tokio amžiaus jų būna mažai matyti salėje-o ne triukš-madarius.

Salėje visi rūkio iš pasiutimo. Seniau vyrai "traukdavo dūmą" tik tarpdury arba susispietę prie-menėje. O dabar tiek vyrai tiek moterys pleškina, kur tik akį užmes. Rūkantieji niekaip ne-begali užjausti nerūkiojų, kurių vis dar yra. Anksčiau žmonės laikėsi mandagumo ir beatodai-riškai bet kur nerūkė. O dabar laikosi "laisvės" ir jos piktnau-dojimui, vienas kitą kankina.

Dumia dabar ir tas, kas per amžius nerūkė, tartum kitiems sakydamas: "Žiūrėkit, aš rūkau-aš gerai gyvenu. Kas man?" Rū-ko ne kad jis įpratęs ir kad ne-galėtų susivaldyti, bet kad ki-tiems parodytų, kad jis "moder-nus", atkutęs ir vartoja per ra-diją ir televiziją labiausiai per-šamas cigaretės. Jam, tur būt, atrodo, kad jis neatsilikęs nuo vad. "pažangos".

Moterys ir vyrai laiko pakėlę degančias cigaretes, krečia ki-tiems ant pečių pelenus. Net jei parūkymas atliekamas už durų, bet jei jos būna atiduros, tai dūmus skersvėjis traukia iš ma-(Nukelta į 5 psl.)

BEST WISHES

To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

DON DE ROCCO

ASSISTANT COUNTY PROSECUTOR

CANDIDATE FOR

JUDGE PROBATE COURT

PRIMARY MAY 3, 1960

BEST WISHES

To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

LESLIE MONROE Jr.

CANDIDATE FOR

STATE REPRESENTATIVE

ON THE DEMOCRATIC PRIMARY
MAY 3, 1960

GREETINGS and BEST WISHES

SCHACKMAN BROS. SONIO SERVICE STATION

130 and Buckeye Rd.

J.S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai.
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

20 metų tos srities

praktika

Vokiečių radijų
taisymas

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

LIETUVIŠKA SIUNTINIŲ TARNYBA

ALFA

(V. AKELAITIS)

Lygindami kainas, neužmirškite palyginti ir prekių kokybę.

Palankių aplinkybių dėka mes galime pasiūsti Jūsų dovanų siuntinius geros kokybės prekių už žemas kainas.

Siunčiame taip pat standartinius siuntinius.

Užeikite patys įsitikinti arba reikalaukite mūsų kainoraščių paštu.

Darbo valandos — 4 p. m. — 9 p. m. darbo dienomis.

3 p. m. — 6 p. m. šeštad. ir Sekmad.

Susitarus galima ir ne darbo valandomis.

ALFA, 1000 Dillewood, Cleveland 19, Ohio
Telef. IV 6-2152

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

Anthony O. Calabrese Jr.

CANDIDATE FOR

STATE REPRESENTATIVE

ON THE DEMOCRATIC PRIMARY
MAY 3, 1960

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

COUNCILMAN

Norbert G. Dennerll Jr.

9th WARD

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus
TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES AUDRAUDA
Kur tik besiruoštumėt, keliauti, tuoj susirikiat su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: MArket 2-4867

LIETUVIŠKI ŠČIRIAI, JUODA DUONA, AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI, DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAIUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per pašta.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti Nurodykit prekę

Nurodykit adresą: Name

No. Street City State

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper •
Issued in Cleveland every
Mon., Wed., and Fri. except
in case of Holidays • Pub-
lished by American Lithu-
anian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit)
• Editor-in-chief: Balys
Gaidžiūnas • Subscription per
year: \$10.00. Single copy 10
cents • Second Class Postage
Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris
kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penkta-
dieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė,
R. Mieželis, J. Papienas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Pareigos, pažadai ir tikrovė

Antrojo Pasaulinio karo nugalėtojų išpareigojimai gerbti kitų tautų laisvę ne tik nėra įgyvendinti, bet sovietų klastingiausiomis priemonėmis ir toliau žalojami. Iš Atlanto Chartos tėra likęs tik gražių žodžių rinkinys, be jokių gyvenimiškų pavyzdžių, kaip sudrausti išpareigojimus nepildančius, o laisvės neatgavusiems padėti. Ir tai daroma ne vieneri ar keleri metai, bet jau įpusėta ir į antrą dešimtmetį. O per tą laiką, sovietinė tautų ir laisvės naikimo mašina visu smarkumu sukama smarkyn ir smarkyn. Ir kas pažįsta tą sovietinio naikimo mašinos galią, gali numanyti, ko galima per tiek metų pasiekti.

Negalima pasakyti, kad visi galingieji, kurie laimėjo paskutinįjį kartą, apie tuos reikalus nieko nenori žinoti. Jei mes pavyzdžiui galime kalbėti, kad pirmiausia mūsų šventus reikalus skubėjo paminti neutralieji švedai, po to darė praktišką turgų anglai, o juos pasekė dar daug kitų, tai patiemis principams labai ištikimos liko Jungtinės Amerikos Valstybės. Jos mūsų atžvilgiu nepadarė tokių žingsnių, kuriuos šiandien reiktų atitaisyti. Bet iš kitos pusės, jos nepadarė taip pat nei tokių žingsnių, kurie pavergtiesiems būtų realiai pagalba išsilaisvinti. Priešingai, nesupratimas ar nenoras, o pagaliau gal ir praktiškasis koegzistencijos periodas, mūsų reikalus veda į tokią padėtį, kada laikas dirba mūsų šalies pavergėjui, o mes patys dažnai pradedam prarasti viltį.

Yra politikų, yra atsakingų pareigūnų, yra ir veikėjų, kurie mūsų tautinių švenčių metu mums pasako labai gražių linkėjimų, juos baigia net deklamacijomis, o kai kada ir lietuviškai, kad "pasimatysim išlaisvintam Vilniuje". Ir tokiais atvejais mes jiems labai karštai plojam. Bet kai mūsų šventės pasibaigia, kai mes išsiskirstom tikėdami, kad turim labai gerų naujų draugų, tie mūsų gerieji draugai viską užmiršta iki kitų metų švenčių. Kad tikrai pasimatytume išlaisvintame Vilniuje, jie jau beveik nepajudina nė piršto. Dar kartais, rinkimams atėjus, garsiau šuktelį, bet, balsus suskaičius, vėl taip pat viską užmiršta.

Atrodo, atėjęs laikas, išmokyti vertinti proginius pasireiškimus ir realią politiką. Taip pat atėjęs laikas kiekiau ir kiekiau reikalauti, kas mums priklauso, nes laiko tėkmė tikrai dirba mūsų nenaudai. Atėjęs laikas ir tiems šventiniams deklamacijoms pasakyti, kad gal geriau būtų, jei jie mažiau žadėtų, bet, ką pažadėjo, rūpestingai vykdytų. Kad jie nors kartą imtųsi realių priemonių sovietinį slinkimą į jiems nepriklausomus kraštus sulaukyti. Juk nereikia mums svetimo piršto pavedžioti po Europos, Azijos ir Afrikos žemėlapius, kur sovietinis siaubas jau iškėlė koją ir kur jis rengiasi kelti. Gal mums reikia rūpestingiau apsidairyti ir jiems dažniau parodyti, nes tikrai daug yra nematančių ar matyti nenorinčių.

Šie metai, kada atšvenčiam Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo 42 metines, yra tuo svarbūs, kad šiame krašte jie skaitomi rinkiminiais metais. Ar mes, nevien lietuviai, bet visi šiam kare kruvinas žaizdas išsinešę ir laisvę praradę, nepajėgsim rimčiau gretas suderinti, savo rinkiminį svorį parodyti, laisvinimo politikai palankesnius asmenius išrinkti? Jei pajėgsim, laisvės reikalui būsim šį tą laimėję, jei liksim ir toliau tokioje padėty, kokioje dabar esam, daug tikėtis negulėsime. Ir tai bus ne mūsų laimėjimas, bet pralaimėjimo ženklai. O kas iš mūsų norėtų pralaimėjimų susilaukti šiais, nuo žalgirio mūšio laimėjimo 550-tais sukaktuviniais metais?!

B. G.

AR TIKRAI?

Br. Raila vasario 3 d. Dirvoj rašo, kad Lietuvoje Smetonos ir Lozoraičio beveik niekas neatsimena ir jų neatpažintų...

Remiantis šisvalduojamojo A. Mateikos parodymais išėitų, kad Lietuvoje beliko tik žmonės maždaug iki 35 m. amžiaus, nes tik tokie minėtų asmenų galėtų prisiminti. O kur gi visi vidutiniai ir vyresnieji? Atrodytų, kad patsai A. Mateika turėtų labai mažą metų ir dar mažiau tikrų faktų apie Lietuvos žmones.

Vien iš gautųjų savo artimųjų laiškų matome, kad senesniųjų dar tūkstančių tūkstančiai likę. Kas gi gali patikėti, kad jie Smetonos neatpažintų?

V. Šarka,
Omaha

DAUSUVA IR PARAPSIHOLOGIJA

Pataikėt pirštu į akį, sudėdami tan pačian puslapin J. Pet-

reikio švį pro Dausuvą su Z. V. Rekašius straipsniu apie parapsichologiją (D. Nr. 16-4). Petreikis spiria Rasteni, kad tas būtinal įrodytų, kodėl jam "dausuvių" užsimojimai neatrodo rimti.

Nereikia geresnio atsakymo, kaip ten pat šalimais atsidūrusi Rekašiaus pastaba apie parapsichologijos mokslo rimtumą: "Galima pradėt skelbti įvairiausius mokslus, pavyzdžiui, ir apie tai, kad mėnulis padarytas iš žalio sūrio. Ir šitokiai teorijai sugriauti reikėtų parašyti gana storą knygą. O koks gi rimtas mokslininkas turės laiko tokiam darbui."

"Dausuviai", kaip ir parapsichologininkai, matyt, turi gana daug laiko. Tai gal ir palikime, kad pats laikas vieniems ir kitiems įrodytų arba parodytų, ko jų žaidimai verti ar neverti.

N. Maldeikis,
Chicago

Mane Dievas užmiršo, maldų neišklauso...

Kardinolas apie Sibiro maldaknygę

Keturį Lietuvos, kalinamų Sibiro kalėjime, ranka parašyta maldaknygę, pasiekusi laisvąjį pasaulį.

Tėvai Paulistai sutiko nufotografuoti originalią "Marija, Gelbėk Mus" ir išleisti tas fotografijas kartu su angliškų vertimų, kurį padarė K. Trimakas, S.J., kartu paskelbiant, kad tai bus Amerikos katalikų 1960 mt. gavėnios maldaknygė. Kreipiausi į Bostono kardinolą, didelį lietuvių draugą, prašyti įžangos žodį.

Kardinolas Cushing mielai sutiko ir tuoj pat prisilutė minimą įžangos žodį, kurį čia išvertęs paduodu.

TIKIU, NE UŽ KALNŲ...

Skraidinkite Dirvą ir šiais metais. Perdaug nenorėčiau pagirti, mat, mano jau toks būdas, nieko perdaug negiriu. Bet turiu pripažinti, kad naująja DIRVA esu patenkintas. Praturtėjusi ji naujų, stiprių bendradarbių kadru, yra kas skaityti.

Dėl antraštės pakeitimo: tos aukštos raidė - ne mano skoniui; mėgstau daugiau apvalesnes raides. Be to ir ženkla išmetėte, o juk jam vietos pakaktų. Bet tai jau leidėjų reikalas.

Sveikintina, kad retkarčiais ir Markso apaštaliu Pijūšeliui viena kita spikute dilgtelėjate; anksčiau Dirva nieko nereaguodavo. Reikia tik žvelnus humoru adaptelėmis bakstelti, o jis ir jo štabistai jau ir neriasi iš kailio sieksniniais atsakymais savo Naujienose. Didesnę dalį jų dienraščio tik ir užima atsakymai juos užkabinusiems. Pabos skaitytojams tos polemikos, ir neteks prenumeratorių.

Buvo pasisakymų dėl Dirvoje talpinamų (anksčiau) KARO ATSIMINIMŲ ir dabar ŽVALGYBŲ KOVOS. Man asmeniškai tie rašiniai labai patinka. Klek teko girdėti, yra ir daugiau skaitytojų, kurie tuo skyriumi domisi. Manau, kad skaitytojai, kuriems šis skyrius nepatinka, randa įdomumo skaitydami kitus skyrius. Dirvos leidėjai, leisdami ją tris kartus į savaitę, turi galimybės patenkinti įvairių skonių savininkus.

Br. Railos straipsnių vertė, dėl jų ilgumo, mano nuomone, nenukenčia. Jei straipsnis įdomus, skaitantysis tikrai nori, kad jis būtų ilgesnis. O Railos straipsniai tikrai įdomūs. Dirvai tenka tik didžiutis turintis tokį bendradarbi.

Iškeliam sumanymui, bendradarbių KRAIČIO reikalu, galui tik pritarti. Manau, kad tai Dirvai pasitarnautų dar ne vienu stipriu bendradarbiu. Lietuviškos spaudos skaitytojų susidomėjimas Dirva taip pat pakilęs. Ateityje, tikiu, galėsiu prie to kraičio prisidėti, nors šiuo metu tebesu dar bedarbių eilėse.

Baigdamas linkiu Dirvaigražio ateities, o jos redaktoriams ir bendradarbiams išvermės ir kūrybinės dvasios. Tikiu, ne už kalnų ir toji diena, kada Dirva taps dienraščiu.

K. Žukauskas,
Welland, Canada

novu, jūs visad galite kreiptis į Dievą taip, kaip jūs kreipiatės į tėvus. Lygiai tą pat daro Rusijos kaliniai. Keturiuos lietuvaitės, dėl nežmoniško persekiojimo nykstančios savo gražiausiojo jaunystės, slapta surašė savo mąstymų, maldų mintis į Dievą, kai diena dienon nebeliko laisvės vilties. Maži popierio gabaliukai, kuriuose buvo surašyti jų religiniai išgyvenimai, jų pačių buvo surišti knygelės formatai ir slapta išgabenti iš kalnimo vietos. Gražesnio ir vertingesnio dokumento negalime nei tikėtis nei laukti iš Sibiro kalėjimo. Tai yra įrodymas, jei toks iš viso reikalingas, kad žiaurus budelis

rodė Jėzus savo paskutiniomis žodžiais nuo Kalvarijos Kryžiaus.

Iš šios knygelės mes galime melstis kartu su mergaitėmis ir kitais pavergtų tautų kaliniais, kurie kenčia dėl laisvės ir tikėjimo. Maldos, taip gražios savo paprastumu ir taip prasmingos savo turiniu, atskleidžia mums meilės paslaptį ir sielos gelmių jėgas. Savęs išsižadėjimas, viltis, atleidimas, meilė čia labai ryškūs ir tikrai yra pilnumoje. Iš tikrųjų, tos maldos priartina mus prie Dievo ir prie nekaltų žmonių kančių pavergtuose kraštuose.

Ši knygelė labai stipriai mane įtikina, kad maldos dvasia vedanti į kilnumą ir šventumą, yra realybė komunistiniuose kalėjimuose. Toji maldos dvasia skatina mus jungtis didesniai dvasiniam pakilimui, maldai ir pasiaukojimui, kad būtumėm verti viso to, kas mums brangiausia ir apsaugotumėm nuo baisios priešo, kokį bet kada esame turėję.

Nekaltos mergaitės, areštuotos ir išvežtos iš menkųjų savo lūšnelių į tolimas šalis, parašė šias maldas. Jų tikėjimas, jų pasitikėjimas Dievu, nežūrint kalėjimo sienų ar spygliuotų vielų, yra išreikštas tyliu bendravimu su Kristumi ir Jo Motina; dabar visa tai yra surašyta šioj knygelėj. Atiū Tėvams Paulistams New Yorke, šis nemirštantis mažutis dokumentas bus pateiktas angliškai kalbančiai visuomenei kaip įrodymas, kad tikėjimas, viltis ir meilė yra antgamtinės dorybės ir negali būti bedieviško komunizmo nežmoniškais žiaurumais panaikintos.

Maldaknygę "Marija, gelbėk Mus" mergaičių parašyta koncentracijos stovyklų sąlygose, slepiantis nuo žiaurių sargybinių, šios maldos yra sielos veriantis šauksmas į Tą, kuriam jos išlieja visišką savo meilę, savo sielos grožį. Koks tai pavyzdys mūsų moderniškam jaunimui, mergaitėms, kurios praranda jaunulišką moteriškumą pasaulėjusiam materializme.

Melskitės už komunizmo aukas, belaisvius, nes jie yra dar gyvi kankiniai. Melskitės už juos iš šios maldaknygės ir padėkite jiems kokių tik galite būdu.

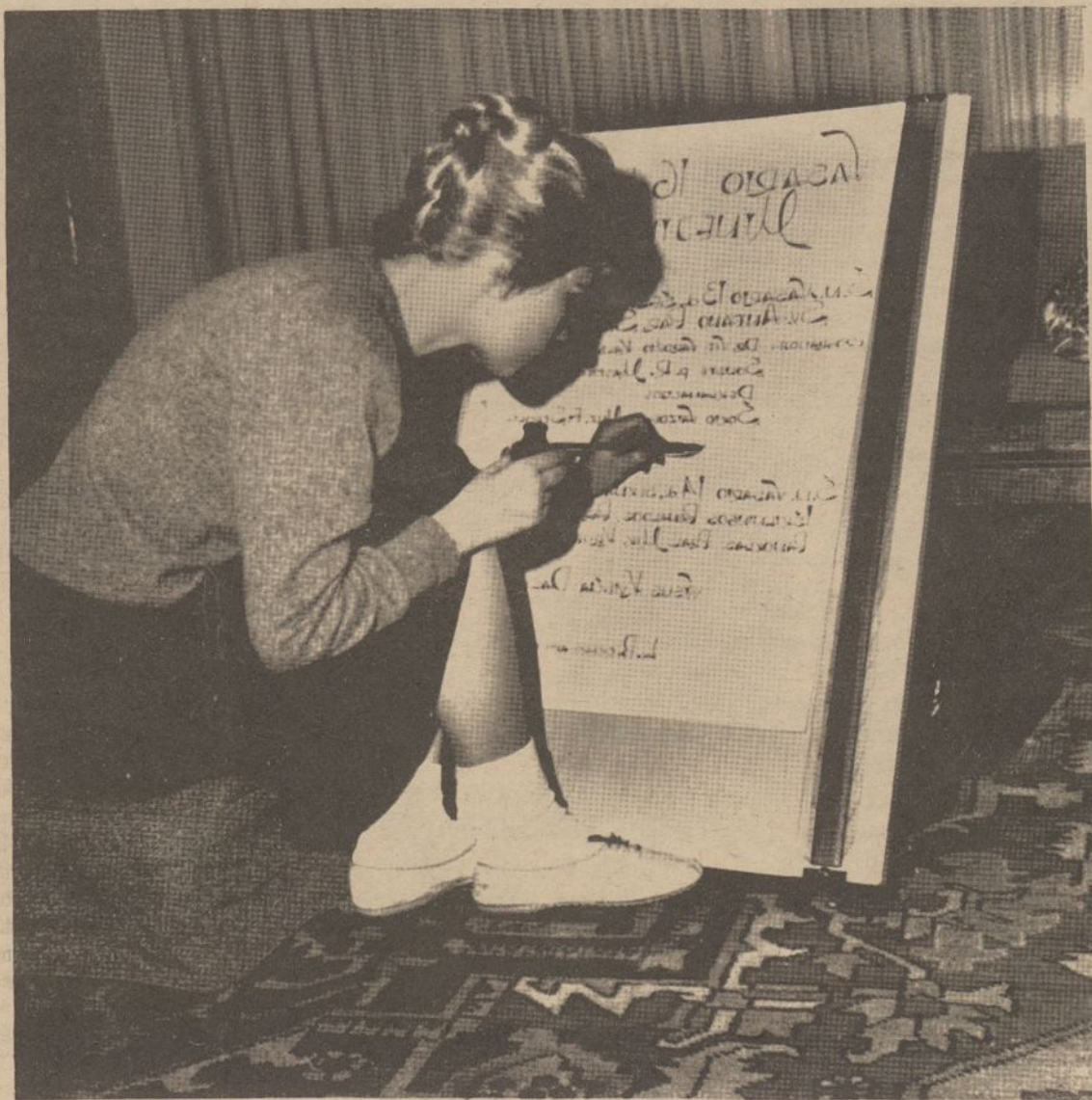
pas, Richard Cardinal Cushing,
Bostono Arkivyskupas

Mane Dievas
užmiršo, maldų nei-
šklauso... li kg kenčia
- nepavojiau, nesu-
musian... li kg var-
gai - alhis, šaltis, kas
ly gela, praniaha,
stagnodymas, nepa-
tozimai, uimusi
mas...
Vini, kurie eua-
te kelis, pazirai-
kile, ar yra di-
desnis skausmas,
kaijo mano.
Malda
Jeian, ky nori
parakhi šilio su-
gu? Dade man
gana upradh uai-
kg Dano mory v-
sore sąlygose. Šan-
ai Visipatus tar-
naitė!

Ištrauka iš maldaknygės

gali nužudyti tik kūną, bet ne sielą. Tik tos sielos, kurios yra artimai prisirišusios prie Nukryžiuotojo ir Jo Sopulingos Motinos, gali taip gražiai išreikšti savo pasiaukojimą, artimo meilę ir atleidimą, taip ryškų šiose maldose. Jos primena mums tą begalinę meilę, kurią mums pa-

Konkursinė nuotrauka Nr. 36

Jaunimas kviečia į Vasario 16 minėjimą

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

Lietuvos gyvenimo įvairumai

Aš visastavo,
gimtas mieste!
Keliuos ir gulu
su tavo sirenomis.

Algimantas Baltakis

Algis Mateika savo pranešime toliau pateikia keletą vaizdų ir sovietinio Lietuvos gyvenimo įvairumų, o taip pat atžymi ir vieną kitą ryškesnę okupanto tendenciją...

Maždaug dešimt metų praėjo, kol kompartijos vadovybė nusprendė, kad jau galima ir reikia ne maskuoti, o bus naudinga ko spalvingiau ir dokumentuotai parodyti "nacionalistinių banditų" ir kitų nacionalizmo liekanų juodus darbus. Apie tai jau anksčiau būdavo užsimenama laikiniuose romanuose, kaip Valsūnienės, Bieliausko ir kitų komunistinių rašytojų. Bet visuomenė to negalėjo užtekti. Juk tai tik romanai, fantazijos, rašytojų sugalvotos istorijos. O jau čia kiekvienam nuo seno žinoma, kiek ko gali agitpropas sugalvoti.

Todėl buvo pradėta spaudoje skelbti dokumentai. Pavyzdžiui 1940 metais areštuotųjų ar 1944-45 metais suimtųjų tardymo protokolai, jų pareiškimai, prisipažinimai ir t.t. Vienas iš tokių pačių ryškiausių buvo Vinco Rastenio tardymo protokolas, kuriį jis pats kalėjime tardytojui surašęs...

Tokių pareiškimų ar dokumentų paskelbimo tikslas visiems aiškus: parodyti, kokie buvo ir ko siekė banditai, kaip jie dirbo vakarų imperialistų nusamdyti ir čia atsiųsti griauti tarybinį gyvenimą, žudyti tarybinius žmones, arba parodyti, kokie jie buvo niekšai, bailūs, be garbės, be nugarkaulio, tikras šlamštas, kuris kadaise neva "valdė Lietuvą". Tie dokumentai turėjo juos galutinai sukompromituoti ir demaskuoti buržuazinio nacionalizmo veidą, šlykščioje ir juokingoje šviesoje pavaizduoti visą nepriklausomos Lietuvos praeitį...

★

Tuo pat metu buvo pradėta skelbti ir serijos raštų, pavadintų "Vanagai iš anapus", kur buvo jau ne tik dokumentais ir nuotraukomis, bet daugiau rašytojiškai, su komentarais ir gyvais vaizdais, dialogais, visai panašiai, kaip daroma romanuose, rodomi partizanų-banditų veiksmai ir tie veikėjai, kurie prasiliaudavo pro geležinę uždarą ar buvo slapta siunčiami į Lietuvą iš vakarų. Tarpe kitų, čia buvo pasakojamos istorijos apie Lukšą, Butėną, Nerį ir kitus

"banditus", kurie vyko į Lietuvą griauti tarybinę santvarką ir žudyti, bet buvo sugauti ir patys žuvo.

Žmonės tuos tardymų protokolus, banditų žygius ir nuotykius noriai skaitė, domėjosi, komentavo. Patikrinti, kaip būta iš tikrųjų, niekas negalėjo. Vieni abejojo, kiti daugiau ar mažiau tikėjo. Bendra tendencija, bent oficialiai, buvo - tikėti. Suprantama, kokių abejonių niekas ir negalėjo drįsti viešai sakyti. Būtu per daug rizikinga, už tai tuoj būtų galima išgyti banditų rėmėjo reputaciją.

Nors tuo būdu, bent oficialiai, kompartija visus tikino nacionalistinių banditų darbų juodybėmis, bet iš kitos pusės visiems tiems, kurie nieko bendro neturėjo su lietuvišku pogrindžiu ar slaptais antitarybiniais sąjūdžiais, buvo pateikta žinių ir faktų, rodančių, kad partizaniniame sąjūdyje prieš 15-12 metų ir dar vėliau būta daug idealistų, pasižventusių iki mirties kovoti prieš sovietus. O taip pat ir iš užsienio išbėgusių tautos atplaišių būta didvyrių, nebijousių ei-

tam tikrą Lietuvos liaudies dailę, bet įtikinti ir kai kuriuos Amerikos lietuvių laikraščius, ypač vieną, išeinantį Brooklyne... Sunku tik dar būtų tvirtinti, ar tas Brooklyno savaitraštis iki nago juodymo įtikėjo Vilniaus "Tiesoje" paskelbto V. Rastenio enkavedistinio tardymo protokolo "tiesomis", ar tik tuo pasinaudojo, dėl savo išrokavimų ar asmeninių neapykantų, mėgindamas ir mus įtikinti apie V. Rastenio "nusikalstamus darbus lietuvių tautai". Toks jau yra linksmas mūsų gyvenimas, kad laisvės vilnis kartais teleskuojasi ant vienybės akmenų...

★

Aplamai, dėl partizanų veikimo laikotarpio Lietuvoje (1945-50 metų) yra visokių nuomonių.

Tai priklauso, kaip tarybinis pilietis dabar jaučiasi, kokia jo padėtis: bloga, pagerėjusi ar gera. Šeimos, kurių nariai žuvo ar buvo ištremti, tai prisimena su skaudžiu liūdesiu. Kurie nuo partizanų nukentėjo ar jautė jų

Naujoji sovietinė buržuazija

grėsmę, žinoma, pritaria kompartijos linijai.

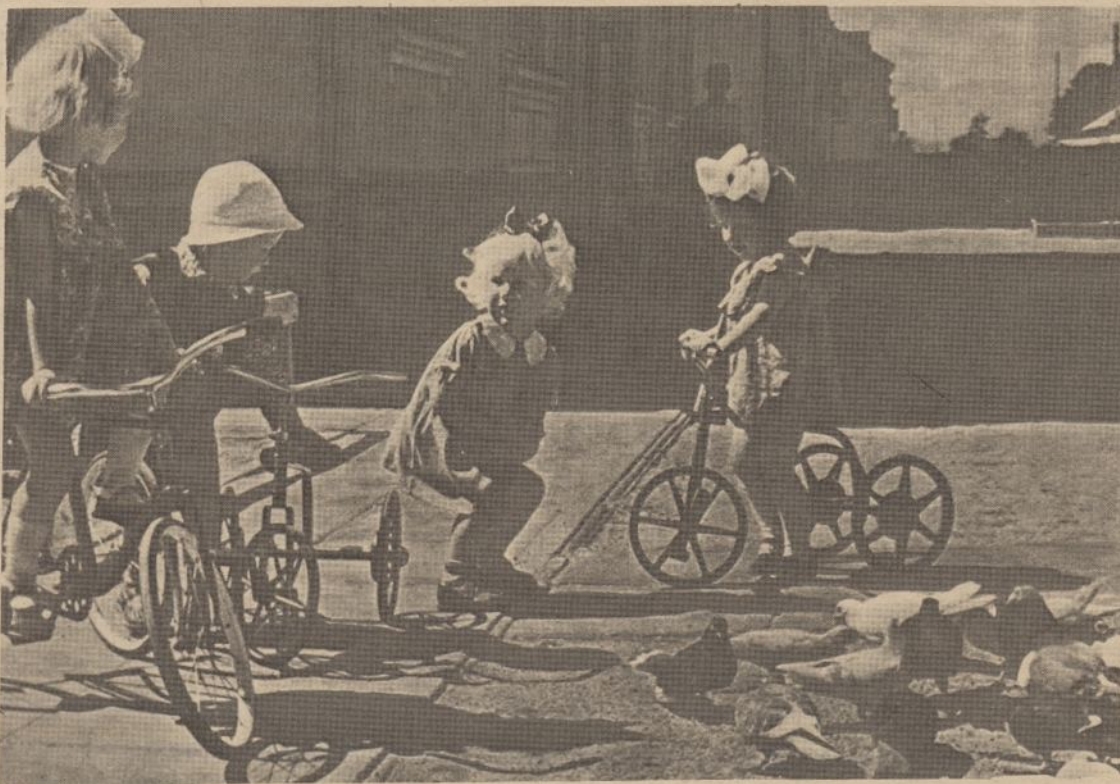
Kai buvo paskelbti Lietuvos gyventojų surašymo daviniai, paaiškėjo, kiek žmonių žuvę ar dingę. Visiems matyti, kad rusų skaičius Lietuvoje padaugėjo, bet bendras Lietuvos gyventojų skaičius nepadaugėjo, net sumažėjo. Tad lietuviai žuvo kovose ir buvo naikinami. Gyventojų surašymo daviniai buvo iškalbingi, smarkiai mus paveikė. Diskutavome apie juos savo tarpe. Visi pamatėme, kiek mums kaštavo broliškosios rusų tautos globa...

Kaunas neįtikėtinai išaugęs. Pvz., beveik viskas apstatyta pagal plentą ligi Garliavos. Panašiai ir kitose miesto periferijose. Daug prisistatyta individualinių namų. Iš ko? Daugiausia iš kombinacijų ir paprastų vagonėlių. Ne vienas "savininkas" jau sėdi kalėjime. Šiuo atžvilgiu Kaunas pirmąja vietoje Sovietų Sąjungoje ir tam tikra prasme tuo didžiuojasi. Vykdomojo komiteto vadovybėje visi jauni žmonės. Visur tebevyrauja lietuviai, miesto lietuviškumas neabejotinas. Bet jau pasitaikoma tyti ligotų reiškinių: jei kieme kur žaidžia 10 vaikų ir jų tarpe yra du rusiukai, tai visi pradeda kalbėti rusiškai...

(Panašiai būdavo ir prieš karą: susitikus trim lietuviams ir vienam rusiškai kalbančiam žydui, - visi pradėdavo kalbėti rusiškai. "Istorinė" lietuvių liga!)

★

Bet Vilnius žymiai mišresnis. Čia rusų visur gana daug, kariškių ir civilių. Ir dar vyksta ryli kova dėl pilno lietuvių teisių pripažinimo. Lenkai plačiau nesireiškia, lyg jų nebūtų, bet... patys rusai, atvykę iš Rusijos, laikada Vilnių pavadina "lenkišku miestu". Lietuviai netyli ir tuoj užpuola tokius rusus ignorantus. Krautuvėse iš parduotuvėjų reikalauja kalbėti lietuviškai. Jei pasirodo, kad tokie ar tokios tik kelius lietuviškus žodžius temoka, rašo savo nepasitenkinimą skundų knygon.

Sovietinės Lietuvos sostinėje Vilniuje labai išaugo susisiekimas... Dažnai įvyksta "autovežimiai" susidūrimo nelaimės. Ir mažoji Jūratė didelio "trafiko" spūstyje nebegali laisvai prieiti prie savo balandžių... Geresnės rūšies žaislais Chruščiovo pramonė vis nepajėgia aprūpinti Lietuvos vaikų. Bet naujosios sovietinės buržuazijos šeimos savo vaikams kartais jau gali nupirkti net triračius. Tai didelis ekonominės padėties pagerėjimas! Bent jau sutelkiant šiuos "automobilistus" prie fotografo aparato...

Nekartą užverda panašūs ginčai autobusuose. Bet padėtis palipsniui gerėja. Asmeniniai santykiai su rusais nėra blogi, ypač kad individualūs rusai būna geri žmonės, draugiški, "plačios dūšios". Ilgiau bendrai gyvenant susidraugaujama. Blogiau su šviežiais atvykstančiais. Jie, lyg iš anksto būtų įkalbėti, nepasitiki lietuviams, laiko juos nacionalistais ir rusų priešiniais. Įdomu, kad net Maskvoje kartą rusas vieną iš mūsų pasiteiravo, ar tikrai Lietuvoje "ruskiai riežut". Bet tikros kultūros, elegancijos, gerų manierų trūksta daugeliui rusų. Tuo atžvilgiu Lietuva jiems vis dar galėtų būti "Paryžiumi"...

Keliai, plentai tvarkomi ir piešiami. Daug keliaujama autobusais, traukiniais, motociklais, automobiliais. Sutvarkyti keliai į Palangą ir pajūrį. Kauno-Vilniaus autostrada visada labai

gyva. Jei kas turi skubesnį reikalą ar pramogą, sakysim, nori po dienos darbo tą pat vakarą pakliūti į teatrą, tai reikia tik nueiti prie stoties, kur visada lengva gauti taksiką. Taip norinčių iš Kauno į Vilnių ar iš Vilniaus į Kauną pavažiuoti nuolat būna. Šoferis surenka tokius keturius keleivius, paima iš kiekvieno po 20 rublių, ir po valandos ir 15 minučių būsi Kaune ar Vilniuje. Spektakliui pasibaigus, panašiai sugrįši namon. Nėra reikalo laukti traukinio ar automotricos. Skristi lėktuvu tik 25 minutės, ir kaina maždaug ta pati. Tuo dažnai naudojasi Kauno ar Vilniaus tarybinė buržuazija, partijos elitas ir jos šūneliai lapūnėliai.

★

Tiesa, lietuviai mėgsta ir stengiasi pasiklausti užsieny radijo. Pasiklauso ir jaunimas, nors

yra sunkumų, rizikos, trukdymų. Bet tik jūs nemanykite, kad mes viską priimame taip, kas ir kaip sakoma. Ne, užsienio stočių ar lietuviškų pusvalandžių pranešimus mes lyginame su sovietų radijo ir spaudos pranešimais, ir tik tada mėginame daryti savo išvadas. Daugelis norėtume kiek galima smulkiau išgirsti apie lietuvių gyvenimą užsienyje. Kaip jie gyvena, ką veikia, ką dirba, kokių kultūrinių laimėjimų yra pasiekę. Su visom smulkmenom, su pavardėmis su faktais, o netik su patriotine lyrika, kuri mums nieko naujesnio nepasako.

Pavyzdžiui, kad jūs įtikinančiai pavaizduotumėt tokį dalyką, kaip Čikagos ar Bostono lietuvių piknikas. Kas jis yra, kaip jis praeina, ką ten lietuviai daro, kas dalyvauja?...

Sekančioje paskutinėje pranešimo atkarpoje: - Nematoma ranka ir Vėlinės...

Savanoriai...

(Atkelta iš 3 psl.)

žesnės erdvės į didesnę. Netrukus dūmai pakimba ir ties sėdinčiųjų galvomis. Rodos, tą dieną dieną rūkoriai galėtų pakentėti ir neapkartinti savo tautiečiams buvimo salėje. Juk daugumas mūsų dienas praleidžiame darbovietėje kur užrašyta "nerūkyti", bet, žinoma, niekas nepaiso. Taigi nerūkantis žmogus dūmų prisigeria ten, bet ten jis kenčia nuo svetimųjų.

Visi mūsų žmonės dabar gražiai apsirėdę. Anksčiau inteligentą galėjai atskirti nuo kaimiečio iš jo dėvimų drabužių. Dabar visų apdarai suvienodėję. Inteligento žmogaus ypatybė-mandagumas. Bet mūsiškiai, mokyti ar nemokyti, nenori laikyti jokio mandagumo, net ir to, kurio išmokė mama: jei nenori, kas tau negera, tai nedaryk to kitam.

Savanoriai yra buv. nepriklausomybės kaina, o partizanai yra ateities nepriklausomybės laidas. Jie gali būti minimi tik pakiliausioje iškilnių dalyje. Nėra juos susieti su pinigais reikalais. Nėra, išlindus kodiam veikėjui prieš pat aukų rinkimą, juos priminti, čia pat po nosimis pakišant pinigams mesti lėkštes. Žinoma, tokiomis progomis karžygių vardai minimi "suminkštinti" širdims, kad jos plačiau atvertų pinigines.

Kai tokiais atvejais iš "arsenalų" ištraukiami savanorių ir partizanų vardai, būna labai neskanu. Atrodo, lyg vyksta "kupčiavimas" žuvusiųjų krauju: savanoriai padėjo galvas, partizanai susisprogdino, o kiek jūs dabar duosit? Anų auka negali būti lyginama su jokia kaina, su jokiais pinigais. Toks sugretinimas yra grubus ir vulgarus, nevykęs. Tie dalykai neturi savo masto. Dabar atrodo, kad partizanai tinka tik pinigams išgauti: jeigu ne rinkliava, tai liktų nepaminėti.

Piniginį reikalą priartinti publikai reikia kitaip. Galima būtų pav. pasakyti: lėšos reikalingos lietuvių propagandai ir organizacinėms bei kultūrinėms reikloms.

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People

On Your National Holiday

STATE SENATOR

JULIUS J. PETRASH

CANDIDATE FOR

COUNTY COMMISSIONER

ON THE DEMOCRATIC PRIMARY

MAY 3, 1960

Dirvos skaitytojai kviečiami atidaryti taupymo sąskaitas lietuvių vedamoj Taupymo Bendrovėj, kuri:

- moka 4% metinius dividendus (dividendai išmokami birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.)

- apmoka visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

Šis berniukas pirmą kartą sėdasi prie elementoriaus. Kokių didelių paslapčių turi ši knyga? Su ja jis išmoks skaityti. Nuo šešerių metų jam bus pradėta kalti galvutė ir nauja komunistinė ideologija. Lietuvos okupantai mėgins iš jo išaukšti Kremliaus paklusnų sovietinį pilietį...

KAS NAUJO SPORTO GYVENIME

K.BARONAS

KANADOS LIETUVIŲ PIRMENYBĖS

Vasario 6-7 d.d. Toronto, Prisi-
sikėlimo parapijos salėje, buvo
pravestos vyrų ir moterų krep-
šinio, jaunių ir jaunučių stalo
teniso pirmenybės, sutraukusios
atstovus iš Toronto, Rochesterio,
Montrealio ir Hamiltono. Neap-
sieita ir be staigmenos, kurią
padarė Hamiltono Kovo krepši-
ninkės, nugalėdamos ligšiolinį
meisterį Aušros komandą ir tuo
pačiu išsikvodamos teisę žaisti
dešimtoje S. Amerikos Lietuvių

žaidynėse New Yorke balandžio
30 ir gegužės 1 d.d.

Šių dviejų klubų susitikimu ir
buvo pradėtos pirmenybės. Ha-
mltonietės (tvirtai stodamos į
kovą, nutraukti tradiciją baig-
minių susitikimų Vyčio ir Auš-
ros) — pergalę prieš Toronto
Aušrą iškovo ne tik savo verž-
lumu, bet ir geresniu komandi-
nių susižaidimu, tad ir neaukštas
rezultatas 26:25 (14:10) dar ne-
sako jų aiškesnės pergalės. Tie-
sa, prie skaičiavimo staliuko bu-
vo padaryta vieno taško klaida,

įrašant vietoje baudos vieną taš-
ką Aušrai, tad ir neoficiali pa-
sekė yra 26:24 Hamiltono Ko-
vo naudai.

Kitose rungtyne, Toronto
Vyčio vyrai įveikė Montrealio
Taurą 58:41 (28:23). Kanados
meisteris Aušra gan lengvai "su-
sitvarkė" su Hamiltono Kovo
vyrais 88:37 (38:12), o Vyčio
moterys laimėjo prieš Montrea-
lio Taurą 69:19 (38:9).

Paskutinės rungtynės šešta-
dienį įvyko dėl trečios vietos vy-
rų grupėje. Rungtėse Tauras ir
Kovas. Montrealiečiai parodė ne-
blogą žaidimą, įveikdami hamil-
toniečius pasekme 65:41 (37:20).
Lygiagrečiai buvo pravestos ir
stalo teniso pirmenybės, kur da-
lyviai jaunučių grupėje pasida-
lino vietomis: 1. Bušinskaitė, 2.
Lasytė (abi Toronto Aušra), 3.
Jonynaitė (Toronto Vytis). Jau-
nių mergaičių: 1. Juknevičiūtė,
2. Augaitytė (abi Aušra) ir jau-
nių berniukų 1. Januškevičius,
2. Grėbliūnas (abu Rochesterio
Sakalas).

Sekmadienį krepšinio pime-
nybės buvo tęsiamos toliau, su-
sitikus kovoje dėl trečios vietos
Toronto Aušros ir Montrealio
Tauro moterų komandoms. Auš-
rokės gan lengvai "susidorolė"
su silpnai žaidžiančiom montrea-
lietėmis 49:23 (26:10). Vyrų baig-
minis susitikimas nestovėjo la-
bai aukštame lygyje, tačiau iš
Aušros pusės ir Vyčio, netrukė
gražių akimirų, gražių metimų.
Vytiečiai, tik pirmame kėlinyje
(31:29) pajėgė kiek stipriau pa-
sipriešinti Aušrai, nes antrame
kėlinyje, dešimtoje žaidimo mi-
nutėje, pasekmė lentoje buvo
59:45, o likus žaisti 3 min. —
65:49. Rungtynės baigiamos 75:
53 Aušros naudai. Žaidė ir taš-
kų Aušrai pelnė: Buntinas 18,
Laurinavičius 6, Juozaitis 13,
Gudas 13, Strimaitis 2, Grigai-
tis 23. Vyčio komandai: Supro-
nas 2, Gvildys 9, Staškevičius 8,
Preikšaitis 18, Baliūnas 6, Va-
saris 10.

Moterų baigminis susitikimas
tarp Toronto Vyčio ir Hamilto-
no Kovo komandų baigėsi to-
rontiečių aukšta pergalė 73:38
(37:18). Hamiltonietės, atidavu-
sios visas jėgas šeštadienio
rungtyne prieš Aušrą, tik pir-
mą ketvirtį atsilaike prieš gerai
žaidžiančias vytištes, užbaigda-

VIRŠUJE: Jauna Bridgeporto
lietuvų sporto klubo futbolo ko-
manda, jau nekartą pasižymėju-
si Chicagos miesto futbolo pir-
menybių rungtyne, praėjusiais
metais perėjo į aukštesnę lygą,
laimėdama National Soccer ly-
gos pirmenybių medalius, kurie
žaidėjams vasario 20 d. bus įtei-
kiami klubo narių ir svečių su-
buvime.

Pažymėtina, kad sporto klu-
bas, šalia futbolo, puoselėja ir
kitas sporto šakas, o jų tarpe
ir krepšinį, kurio geram pasi-
ruošimui jaunieji krepšininkai
deda ypatingas pastangas ir uo-
liai treniruojasi.

Plačioji visuomenė čia įverti-
na klubo ir sportininkų pastan-
gas ir parodo nemažą geros va-
lios paremdama klubą savo au-
komis. Ypatingai nemažą pagal-
bą klubui teikia kontraktorius V.
Šimkus, verslininkai J. Montvi-
das, J. Maliorius, V. Tanis, ban-
kininkas J. Mozeris ir kiti. Beje,
klubo organizavimosi dienomis,
nemažą yra padėjęs senatorius
M. M. Finley, kuris ir ligi šiol
savo pagalbos nenutraukia.

Nuotr. J. Kalinausko

mos jį 12:11 savo naudai. Be to,
Vyčio komandai sekėsi metimai
iš visų padėčių, tad ir bendrą
pasekmę, reikia laikyti kiek per
aukštą. Taškų pelnė Vytis: Bal-
sienė 22, Žekaitė 28, Dargienė 8,
Kasperavičiūtė 6, Rutkauskaitė
3, Anskytė 2, Kilotaitytė 4. Ha-
mltono Kovas: Prunskytė 15,
Virbickaitė 8, Miniotaitė 3, Pet-
rušaitytė 6, Stanaitytė 4, Meš-
kauskaitė 2.

(Nukelta į 7 psl.)

Momentas iš Kauno ir Rygos merginų rungtynių. Kamuolį turi
žalgirietė, V. Gaidytė (kairėje).

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People

On Your National Holiday

CHARLES P. MASTERSON

CANDIDATE FOR

COUNTY COMMISSIONER

ON THE

REPUBLICAN PRIMARY MAY 3, 1960

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People

On Your National Holiday

MAYOR

WILLIAM R. GERDON

OF CUYAHOGA HEIGHTS

CANDIDATE FOR

SHERIFF

REPUBLICAN PRIMARY MAY 3, 1960

BEST WISHES

To All The Lithuanian People

On Your National Holiday

WILLIAM W. TAFT

CANDIDATE FOR

STATE REPRESENTATIVE

REPUBLICAN PRIMARY MAY 3, 1960

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People

On Your National Holiday

ROBERT G. STINCHCOMT

CANDIDATE FOR

STATE REPRESENTATIVE

REPUBLICAN PRIMARY MAY 3, 1960

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People

On Your National Holiday

from

WILLIAM J. McCRONE

CANDIDATE FOR

STATE REPRESENTATIVE

PRIMARY MAY 3, 1960

SPORTAS

(Atkelta iš 6 psl.)

Galutinė vyrų grupėje eilė: 1. Toronto Aušra, 2. Toronto Vytis, 3. Montrealio Tauras, 4. Hamiltono Kovas. Moterų grupėje: 1. Toronto Vytis, 2. Hamiltono Kovas, 3. Toronto Aušra, 4. Montrealio Tauras.

Baiginius susitikimus parapijos salėje stebėjo apie 500 žiūrovų ir gal kiek mažiau dalyvavo šeštadienį, pravestame Aušros Rėmėjų Būrelio bendrame sportininkų pasilinksminime — šokių vakare. Be abejo, neapsieita ir be pasikalbėjimų sporto darbuotojų tarpe, pareiškiant didžiausią nusistebėjimą FASK-tui, sutikus atidėti 8. Amerikos žaidynes, kai tuo tarpu Hamiltonui prašant pereinamais metais, buvo griežtai atmeta, pavedant jas suruošti Detroitui...

Taip pat pasidžiaugta gražia Kanados sportine veikla, įsitraukus jaunajai kartai, tačiau apgailestauta, kad kai kurie klubai naudoja jau anglų kalbą, visiškai neimdami dėmesin daromos žalos mūsų tautai. Atrodo, kad FASK'as turėtų į tai daugiau atkreipti dėmesį, baudžiant tokius klubus pinigine bauda (jaunčiausioji vieta), įsakant ir raštuose naudoti lietuvių kalbą. Tuo tarpu pav. Aušros skelbimų lentose, kabančioje parapijos salės kavinėje, be oficialių FASK-to pranešimų, matėsi tik angliškai skelbimai. Nejaugi TT Pranciškonams rūpėtų tik religinis klausimas, visiškai pamirštant tautinį? Juk Aušros klubo pilnas pavadinimas yra: Toronto Lietuvių Prisikėlimo Parapijos Sporto Klubas Aušra. Taigi jis yra ir pilnoje parapijos globoje. Taisykime klaidas, kol dar laikas!

APYGARDINĖS SPORTO VARŽYBOS CLEVELANDE

Vid. Vakarų Sporto Apygardos vyrų ir moterų krepšinio ir tinklinio 1960 m. pirmenybės įvyks vasario 27-28 d. Clevelande. Varžybas rengia sporto apygardos komitetas, talkininkaujant Clevelando LSK žaibui.

Pirmenybėse dalyvaus Chicago, Detroito ir Clevelando sportininkai, atstovaudami net 8 sporto klubus. Vyrų krepšinyje matysime š. Amerikos lietuvių meistrę Detroito LSK Kovą, apygardos 1959 m. meistrę Chicago LSK Nerį ir šiemetinį Chicago lietuvių nugalėtoją Chicago ASK Lituanicą, kurių eilėse žais beveik išvykos į Pietų Ameriką dalyviai.

Aukštą moterų tinklinio klasę žada pademonstruoti Chicago Neries ir Clevelando Žaibo komandos. Vyrų tinklinyje chieagiečiai ir detroitiečiai dės visas pastangas paveržti nugalėtojų titulą iš LSK Žaibo.

Laukiama dalyvaujant apie 8 vyrų krepšinio komandas, apie tiek pat moterų tinklinio ir apie 4 vyrų tinklinio. Tikimasi, kad susirinks virš 150 dalyvių.

Pirmą 3 vietų laimėtojai kvalifikuosis dalyvauti 10-se Sporto Žaidynėse, balandžio 30 d. New Yorke.

Varžybos šeštadienį, vasario 27 d. vyks 6250 St. Clair Ave., St. Clair Recreation — krepšinis ir Woodland Recreation, 9206 Woodland Ave. — tinklinis.

Sekmadienį, vasario 28 d. baigminės rungtynės vyks nuo 12 val. Cathedral Latin High School, E. 107 St. tarp Eullid Ave. ir Carnegie Ave.

City of Cleveland

ANTHONY J. CELEBREZZE
MAYOR

PROCLAMATION

Designating Sunday, February 21, 1960, as

"LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY"

WHEREAS, February 21, 1960, marks the 42nd anniversary of the Independence of Lithuania, after its occupation by Russia; and

WHEREAS, the freedom of the Lithuanian people, enjoyed in a democratic framework, was soon cut short by a piratical communist totalitarianism, with the people of Lithuania now being denied every vestige of human dignity and freedom; and

WHEREAS, it is the hope of all freedom loving people throughout the world that the people of Lithuania will soon overthrow this yoke and once again become a stronghold of democratic government and independent sovereignty; and

WHEREAS, the 42nd anniversary of the Independence of Lithuania is a historic and noteworthy occasion in which all people share equally and observe with the pledge to strive for a rebirth of the Lithuanian Nation.

NOW, THEREFORE, I, Anthony J. Celebrezze, as Mayor of the City of Cleveland, do hereby proclaim Sunday, February 21, 1960, as "LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY" and urge all citizens of our community to join with our friends and neighbors of Lithuanian descent in appropriate ceremonies and observances in order to bring to the attention of the world the hopes of the people of Lithuania for the rebirth of freedom in their beloved homeland.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand and caused the Corporate Seal of the City of Cleveland to be affixed this 4th day of February, 1960.

Anthony J. Celebrezze
Mayor

Clevelando miesto mero Anthony J. Celebrezze pasirašyta proklamacija, skelbianti Vasario 21 Lietuvos Nepriklausomybės Diena.

Šeštadienį, vasario 27 d., 7:30 val. vak. lietuvių salėje bus koncertas-vakaras, rengiamas bendrai Clevelando Vysk. M. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos tėvų komiteto ir sportinių varžybų rengėjų.

Clevelando lietuviai yra kviečiami parodyti prideramą dėmesį mūsų jaunimui ir gausiai atsilankyti į sporto varžybas ir vakarą-koncertą.

P. B.

IŠ LIETUVOS

Rygoje pasibaigė zoninės jaunųjų krepšinio pirmenybės aiškinant atstovus visoms SS pirmenybėms. Mūsų jauniai, lūdamai meistreriais, šį kartą sukovoję labai nesėkmingai, užimdami net trečią vietą ir tuo pačiu, nepatekdami į baiginius susitikimus. Priešingai mergaitės. Nors latvės buvo šio turnyro favoritės, tačiau lietuvaitytės, nepralaimėjusios nei vienu rungtynių, užėmė pirmą vietą. Tuo būdu, komandos užėmė šias vietas: mergaitės — 1. Kauno Žalgiris, 2. Ryga, 3. Tartu, 4. Leningradas, 5. Maskva. Berniukai — 1. Talinas, 2. Ryga, 3. Kaunas, 4. Leningradas, 5. Maskva. Idomu, kad abiejose grupėse tris pirmas vietas užima Pabaltijo atstovai.

Vilniškis Sportas sausio 14 d. Nr. gan plačiai rašo apie sportą Australijoje. Pažymėdama krepšinio, autorius B. L. sako: "Iki karo šio sporto šaka čia beveik nebuvo žinoma. Po karo ateiviai iš Europos, įvairiose vietose pradėjo žaisti krepšinį, sukūrė komandas. Jie daugiausiai sudarė ir Australijos rinktinę, Melbourne Olimpijadės metu. Idomu pažymėti, kad šioje komandoje žaidė ir keli lietuviai". (Mano pabraukta — K. B.).

CLEVELANDO ŽINIOS

• Vasario 16 minėjimas Clevelande įvyksta vasario 21 d. St. Joseph High School mokyklos salėje. Plačiau skaityk 8 psl. esamam skelbime.

• Nijolės Balsytės ir Vytauto Andriūšaičio jungtuvės įvyksta ateinantį šeštadienį, vasario 20 d. Naujosios parapijos bažnyčioje. Vaisės La Vera Supper klubo salėje.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

Vasario 20 d. Užgavėnių blynų vakaras, rengiamas L. Budžiams Remti Valdybos.

Vasario 20 d. BALFo 55 skyriaus Užgavėnių blynai.

Vasario 21 d. Nepriklausomybės šventės minėjimas. Rengia ALT.

Vasario 27 d. Vysk. Valančiaus Lituanistinės mokyklos vakaras.

Vasario 28 d. Ateities Klubo rengiamas Spurgų vakaras.

Kovo 6 d. ateitininkų, skautų ir vyčių Šv. Kazimiero minėjimas.

Kovo 12 d. Vaidilios Teatro spektaklis.

Kovo 20 d. Neringos tunto rengiamas Kaziuko mugė.

Balandžio 23 d. Grandinėlės pavasario koncertas.

Balandžio 30 d. ateitininkų 50 metų sukakties minėjimas-koncertas.

Gegužės 8 d. motinoms pagerbti rengiama Neringos tunto sueiga.

Gegužės 14 d. JAV ir Kanados jaunųjų dainininkų ir kitų talentų konkurso koncertas, Rengia Dirva.

Gegužės 22 d. Vasario 16 Gimnazijai paremti vakaras. Rengia būrelių vadovai.

Birželio 4 d. Čiurlionio ansamblio dvidešimtmečio koncertas.

IR LIETUVIAI laimėjo, Rochesterio vyko rytų Amerikos stalo teniso pirmenybės, kuriose dalyvavo ir keletas lietuvių iš Rochesterio ir kitų miestų. Savo grupėje iškovojo laimėjimus ir gavo dovanas šie lietuviai: J. Nasvytis iš Clevelando ir J. Mačiulis iš Rochesterio.

GERIAUSI SVEIKINIMAI
visiems lietuviams švenčiant
Nepriklausomybės šventę

ANTHONY PECYK

CANDIDATE FOR

COUNTY COMMISSIONER

ON THE DEMOCRATIC PRIMARY

MAY 3, 1960

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

MAYOR

DAN JABLONSKI

OF

NEWBURGH HEIGHTS
CANDIDATE FOR

SHERIFF

DEMOCRATIC PRIMARY MAY 3, 1960

BEST WISHES

To All The Lithuanian People
On Your National Holiday

A. L. KEARNS

CANDIDATE FOR

COUNTY PROSECUTOR

REPUBLICAN PRIMARY MAY 3, 1960

GERIAUSI SVEIKINIMAI
visiems lietuviams švenčiant
Nepriklausomybės šventę

COUNCILMAN

Leonard P. Franks

CANDIDATE FOR

Judge Domestic Relations
COMMON PLEAS COURT

ATTORNEY FOR THE PAST 20 YEARS

Hamiltono LSK Kovo moterų krepšinio komanda, iškovojo antrą vietą Kanados pirmenybėse Toronte ir kartu teisę dalyvauti dešimtoje Š. Amerikos žaidynėse New Yorke.

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON**

4% SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo penki signatarai (iš viso buvo 20) tebėra gyvi. JAV gyvena prof. Step. Kairys ir prof. M. Biržiška, Šveicarijoje gyvena prel. K. Šaulys. Lietuvoje, ilgai kalėjė Sibire, yra P. Klimas ir buvęs Lietuvos valstybės prezidentas A. Stulginskis. Visi kiti jau mirė.

• Šešioms kūrėjams-savonariams, invalidams, esantiems Vokietijoje, Balso Centro Valdyba Vasario 16 dienos proga paskyrė po 100 DM. Pinigus pavesta išmokėti Balso įstaigai Miunchene.

• Dešimtąjį Balso seimą planuojama šaukti Chicagoje rugsėjo 3, 4, 5 dienomis. Balso direktorių suvažiavimas įvyks New Yorke kovo 19 d. Bus svarstomi Balso įstatai ir jų pritaikymas šių dienų Balso veiklai.

• Balso Centro Valdyba nutarė grąžinti \$10,000.00, dalį skolos Amerikos valdžiai, Treasury Departamentui reikalaujant. Ši paskola buvo duota tremtinių kelionei finansuoti. Balfas dar liks skolingas 10,000.00 dolerių, nes pasinaudoję paskola nevisi dar grąžino Balfui. Kitų net neįmanoma surasti, greičiausia nenori grąžinti.

• J. Bagdžiūnas-Borden, žinomas senosios kartos veikėjas, sunkiai susirgęs buvo paguldytas į St. James ligoninę Chicagoje, kur jam padaryta operacija. Palengva sveiksta, bet dar turės kurti laiką pasilikti ligoninėje gydytojų priežiūroje.

• Nobelio premijos laureato Boriso Pasternako 70 m. sukakčiai paminėti PEN Klu-

bo egzilų rašytojų sekcija vasario 7 d. New Yorke suruošė gražų literatūros ir muzikos vakarą. Programoje tarpe kitų dalyvavo su paskaita apie Pasternaką meno kritikas Aleksis Rannitas ir pianistė Julija Rauskaitė, skambinusi keturius muzikos kūrinius.

• Lietuvos valstybinę operą Vilniuje buvo pastatyta prancūzų kompozitoriaus komiška opera "Fra Diavole". Režisavo J. Gustaitis, o dirigavo Margarita Dvarionaitė.

• P. Budininkas, Dirvos bičiulis iš Gary, Ind., mokėdamas prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

PHILADELPHIA

Nepriklausomybės šventės minėjimas

Vasario 16 d. minėjimas įvyks vasario 21 d., sekmadienį, 3 val. po pietų Lietuvių Muzikalinėje Svetainėje (Lithuanian Music Hall) — 2715 East Allegheny Avenue, Philadelphia 43, Pa. Pagrindiniu kalbėtoju paskiriamas VLIKo pirmininkas Dr. A. Trimakas. Taipogi bus įdomi meninė programa. Lietuviškoji visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

SVEIKI SULAUKE KETURIASDEŠIMT ANTROSIOS NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENOS,

visi tautiečiai, Lietuvos nepriklausomybės idėją tebelaikantieji didžiuoju savo tikslu ir uždaviniu!

Lietuvos Nepriklausomybės Talkos
ir
Lietuvos Nepriklausomybės Fondo
Valdybos

Savajai tautai laisvės ir Nepriklausomybės siekdami, Clevelando lietuviai vasario 21 d. mini

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO 42 METŲ SUKAKTĮ

10 val. ryto Nepalaujamos Pagalbos parapijos bažnyčioje, o 10:30 val. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje pamaldos.

4 val. p. p. St. Joseph High School salėje — 18491 Lake Shore Blvd. iškilmingas aktas ir meninė dalis.

Kalbą sako Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirm. J. Matulionis, koncertuoja Varpo choras, ved. muz. Gailevičiaus, iš Toronto.

Visi lietuviai tą dieną dalyvauja minėjime ir atlieka savo tautinę pareigą!

ALT Clevelando skyrius

Iš ilgos kelionės po Pietų Amerikos kraštus grįžęs J. Bačiūnas, lankydamasis Dirvos redakcijoje papasakojo išspūdžius, kaip tuose kraštuose gyvena lietuviai, kaip veikia jų organizacijos ir kaip laikosi mūsų valstybės atstovai - diplomatai. Apie tai J. Bačiūnas ryžtasi ir daugiau kur papasakoti, daug lietuvių kolonijų aplankyti. Nuotraukoje J. Bačiūnas (dešinėje) pas Lietuvos ministerį Graužinį Montevideo mieste, Uraguajuje.

L. Litvino paskutinė kelionė Los Angeles Kalvarijos kapuose, kur jį palydėjo amžinybės kun. Dr. A. Bučmys, tėvai, Liaudanskai, Aleksandrūnai, Skirmantai, kap. Karalius, pulk. J. Andrius, pulk. Puikaunikas, Puikūnai, Gustai, Balsiai, Gedgaudienė, Šakiai, Dapšiai, muz. B. Budriūnas, Mitkai ir daugelis kitų Litvinų šeimos draugų. B. Seliuko nuotrauka

LOS ANGELES

SKAUDI NELAIMĖ LITVINŲ ŠEIMOJE

Pačiame jaunystės žydėjime, vos 24 metų sulaukęs, neseniai mirė vienintelis sūnus Litvinų šeimoje Leonas P. Litvinas. Plungėje gimęs jaunuolis nuėjo trumpą, bet įvairų gyvenimo kelią. Tremtyje, Kemptone (Vokietijoje) baigė lietuvių Maironio vardo gimnazijos 4 klases, aktyviai reikšėsi moksleivių skautų ir ateitininkų organizacijose, dažnai vaidindamas vakarėliuose.

Leonas Litvinas U.S. kario uniformoje.

Su tėvais atvykus Amerikon, Chicagoje įstojo į St. Ignation aukštesnę mokyklą, o vėliau į De La Salle Institutą. 1954 m. persikėlė į Los Angeles ir kurį laiką dirbo Fordo automobilių bendrovėje. Ruošėsi toliau tęsti aukštąjį mokslą ir prieš tai įstojo Amerikos kariuomenėn. Karinį apmokymą atliko pėstininkų pulke Fort Lewis, Washington. Vėliau buvo iškomandiruotas į Fort Lee, Virginia, kur baigė Quartermaster School specialų kursą. Iš kariuomenės buvo paleistas su Honorable Discharge pažymėjimu. Po to kurį laiką sirgindavo ir pagaliau mirtis išrovė iš gyvųjų tarpo.

Tėvams Anicetai ir Petrui Litvinams, nuoširdiems lietuviams ir tautinių darbų rėmėjams, visi draugai ir pažįstami reikšia gilią užuojautą.

DAILIŲJŲ MENŲ KLUBO POBŪVIS

Vasario 6 d. ligšiolinio pirminio komp. B. Budriūno na-

ROCHESTER

ROCHESTER, N.Y. Sausio 24 d. buvo suruošta iškilminga atsisveikinimo vakarienė išvykstantiems į Kaliforniją muz. P. Armonui ir jo šeimai. P. Armonas, kuris išgyveno Rochesteryje virš 10 metų, buvo begalo aktyvus visuomenininkas. Jis, be savo tiesioginių vargoninko pareigų, sukūrė pajėgų bendruomenės chorą ir jam visą laiką vadovavo, buvo vienas iš sportininkų klubo Sakalas organizatorių, skautų veikėjas, radijo klubo aktyvus narys ir pranešėjas. Žodžiu, savo neišsenkama energija ir pasišventimu suvaidino žymų vaidmenį Rochesterio lietuvių visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime.

Užtat nenuostabu, kad susirinkę atsisveikinti jo draugai ir organizacijų atstovai savo kalbose išskėlė didelius P. Armono nuopelnus, reikė padėkų už jo darbą ir kartu gailėstį, kad P. Armonas sugalvojo apleisti Rochesterio lietuvių koloniją. Bendruomenės vardu p-kas V. Vitkus įteikė prisiminimui kuklią dovanėlę - Baltaragio maldos plokštelės. Vakaro programą pajavairino dainomis sol. Armonienė ir J. Skiparytė.

muose įvyko Los Angeles Dailių Menų Klubo pobūvis. Programoje su novele ir trumpa paskaita dalyvavo į Kaliforniją (tuo tarpu į jos sostinę Sacramento) persikėlusį žinoma rašytoja beletristė Alė Rūta (Arbienė). Po to kilusiose ilgoje diskusijoje dalyvavo prof. M. Biržiška, muzikai Budriūnas ir Bertulis, prof. E. Tumienė, B. Raila, akt. G. Velička ir kt. Buvo ir muzikinė programa.

Sekančiam iš eilės periodui klubui pirminkauti paskirtas B. Raila. Klubu vardu buvęs pirminkas B. Budriūnas per pobūvyje dalyvavusią p. Gliaudienę

VASARIO 16 minėjimas įvyks vasario 21 d., 3 val. p.p., parapijos salėje. Pagrindiniu kalbėtoju yra pakviestas J. Brazaitis iš New Yorko, o meninę programos dalį atliks Bendruomenės choras, vedamas muz. Strolia.

pareiškė sveikinimus ir linkėjimus losangeliečiui rašytojui J. Gliaudai, trečią kartą laimėjusiam Draugo romano konkursą.

DIRVA jau eina triskart per savaitę, ir ji vis turtėja žiniomis bei vaizdais iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo.

KAS DIRVOS NESKAITO - DAUG NUSTOJA!

Kodėl jūs savo draugams tik linkit viso geriausio?

Jūs verčiau jiems tai **p a d a r y k i t**: pasirūpinkit, kad jie gautų **D I R V Ą**!

Tada Jūsų linkėjimai jiems pildysis **pusantro šimto kartų per metus!**

Užpildykite ir atsiųskite mums šią atkarpą:

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Kaip mano dovaną, už kurią apmoku naujiems skaitytojams taikomu papigintu tarifu:

už 3 mėnesius — \$2.00 ☐

už 6 mėnesius — \$4.00 ☐

už pirmus metus — \$8.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame langelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)